

FRANZEFOSS GJENVINNING AS AVD EIDE
Postboks 53
1309 Rud

Oslo, 24. mai 2022

Deres ref.:
Odd Willy Sakshaug

Vår ref. (bes oppgitt ved svar):
2022/114
2022.0055.miljodir

Saksbehandler:
Arnstein Flatlandsmo

Rapport etter tilsyn 16. mars 2022 – Endelig rapport

Denne rapporten omhandler forhold som ble avdekket under tilsyn hos FRANZEFOSS GJENVINNING AS AVD EIDE (virksomhetsnummer: 980888525).

Rapporten består av fire deler:

- Del 1: Resultatet av tilsynet, og hva dere må gjøre
- Del 2: Miljødirektoratets vurdering og begrunnelse
- Del 3: Informasjon om tilsynet
- Del 4: Annen informasjon

Del 1: Resultatet av tilsynet, og hva dere må gjøre

Denne delen gir en oversikt over resultatet av tilsynet og hva dere må gjøre til gitte frister. Nærmere beskrivelse er gitt i [del 2](#).

Avvik som må rette snarest

Følgende avvik ble avdekket på grunnlag av oversendt informasjon, og under tilsynet:

- Avvik 1: Franzefoss Eide utøver ikke systematisk internkontroll
- Avvik 2: Franzefoss Eide hadde ulovlige utslipp til luft i 2021
- Avvik 3: Mottakskontrollen ved Franzefoss Eide er ikke god nok
- Avvik 4: Franzefoss Eide gjennomførte i 2021 ikke halvårlige tredjepartsmålinger slik det er krav om
- Avvik 5: Franzefoss Eide benyttet eksternt laboratorium uten akkreditering for analyser av PFAS
- Avvik 6: Franzefoss Eide lagret i perioder for mye farlig avfall i 2021

Avvik er manglende etterlevelse av krav fastsatt i eller i medhold av lov.

Vi ser alvorlig på avvik 1 og 2.

FRANZEFOSS GJENVINNING AS AVD EIDE må snarest rette opp avvikene. Dere må sende Miljødirektoratet en skriftlig tilbakemelding som viser hvordan avvik er rettet innen 1. juni 2022.

Dere kan bli ilagt tvangsmulkt for ikke å rette avvik

Miljødirektoratet varsler at vi vil fatte vedtak om tvangsmulkt dersom vi ikke har mottatt en skriftlig tilbakemelding som bekrefter at avvik 1 er rettet innen gitt frist.

Dere må betale gebyr

FRANZEFOSS GJENVINNING AS AVD EIDE må betale et gebyr på 35 000 kr for tilsynet.

Vi ber om tilbakemelding fra dere på epost

Vi ber om at dere sender all skriftlig tilbakemelding til post@miljodir.no ved Arnstein Flatlandsmo. Merk svaret med saksnummer 2022/114 og tilsynsnummer 2022.0055.miljodir.

Endringer i endelig rapport

I brev datert 10. mai har Franzefoss sendt inn kommentarer til vår inspeksjonsrapport (datert 26. april). Punktene 2 og 3 i brevet fra Franzefoss er tatt helt eller delvis hensyn til. Punktene 1, 5 og 6 er kommentarer som vi på generelt grunnlag har tatt stilling til tidligere. Kommentaren til punkt 4 inneholder ikke informasjon som fører til endring i rapporten.

Dette er endelig rapport.

Del 2: Miljødirektoratets vurdering og begrunnelse

Avvik 1: Franzefoss Eide utøver ikke systematisk internkontroll

Dette er et avvik fra følgende krav gitt i regelverket

- Forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter (internkontrollforskriften) §§ 4 og 5 andre ledd nr. 1, 2, 4 og 6
- Tillatelse til virksomhet etter forurensningsloven for Franzefoss Gjenvinning AS, avd. Eide, datert 25.01.2006, sist endret 10.12.2021, *punkt 2.7 plikt til internkontroll og punkt 11. utslippskontroll*

Beskrivelse av krav

I samsvar med internkontrollforskriften § 4 skal den som er ansvarlig for virksomheten sørge for at det innføres og utøves internkontroll i virksomheten og at dette gjøres i samarbeid med arbeidstakerne og deres representanter.

Virksomheten skal sørge for at de lover og forskrifter i helse-, miljø- og sikkerhetslovgivningen som gjelder for virksomheten er tilgjengelige, og ha oversikt over de krav som er av særlig viktighet for virksomheten.

Virksomheten skal sørge for at arbeidstakerne har tilstrekkelig kunnskaper og ferdigheter i det systematiske helse-, miljø- og sikkerhetsarbeidet, herunder informasjon om endringer. Virksomheten skal også kartlegge farer og problemer og på denne bakgrunn vurdere risiko, samt utarbeide tilhørende planer og tiltak for å redusere risikoforholdene. Arbeidstakerne skal medvirke ved innføring og utøvelse av internkontroll. Kravene er utdypet i § 5.

Observasjoner under tilsynet og vår vurdering

Virksomheten opplyste under tilsynet at det i løpet av første halvår 2021 ble gjort endringer i bemanningen både sentralt hos Franzefoss, og på Franzefoss Eide. Etter overgangen til nytt personell var det blant annet flere sentrale punkter i "tillatelse til virksomhet etter forurensningsloven for Franzefoss gjenvinning AS, avd. Eide" og eget måleprogram som ikke ble fulgt opp. Dette gjelder gjennomføring av utslippsmålinger, kalibrering av utstyr samt kontroll av kontinuerligere målinger. Dette er trolig også grunnen til de ulovlige utslippene virksomheten hadde i 2021 (se avvik 2).

Opplæring og kompetanse

Ved overgang til nytt personell i 2021 sikret ikke Franzefoss Eide tilstrekkelig opplæring og overføring av kompetanse til nytt personell. Dette resulterte i at mange myndighetskrav ikke ble fulgt opp:

- Ikke gjennomført halvårlig tredjepartsmåling av PAH og prioriterte miljøgifter (vann)
- Ikke gjennomført halvårlig tredjepartsmåling av Cd, Tl, Hg, Sb, As, Pb, Cr, Co, Cu, Mn, Ni, V og dioksin
- Ikke gjennomført kontroll og analyser av utslipp fra oljeutskiller
- Benyttet eksternt laboratorium uten akkreditering for analyser av PFAS
- Kontinuerlige målere for måling av utslipp til luft ble ikke lest av
- Eksterne som håndterer avfall inne på anlegget har ikke fått tilstrekkelig opplæring

Se også avvik 3, 4 og 5.

Risikovurderinger

2. desember 2021 oppstod en brann i anlegget. Årsaken er at det ble utført skjæring med vinkelsliper ved mottakskarene som forer avfallet inn i soilmaskinene (der en termisk prosess skiller tørrstoff, vann og olje). Sliping ble utført mens det var avfall i karene, og brannen oppstod mens det ble arbeidet i det siste av åtte kar. Dette karet skal ha inneholdt avfall med lavere flammepunkt enn antatt. Under inspeksjonen ble det oppgitt at Franzefoss Eide ikke hadde utført en sikker jobbanalyse (SJA) før skjæringen startet.

Brannårsaken er fortsatt under etterforskning av politiet.

Vurdering

Hvert punkt i det ovenstående er i seg selv alvorlige, og den samlede systematiske mangelen på oppfølging av internkontrollen vurderer Miljødirektoratet som svært alvorlig. Vi forventer at virksomheter skal ha gode rutiner for å sikre at alle krav følges opp og at ansatte gis tilstrekkelig opplæring. Dette gjelder ikke minst i et konsern som Franzefoss.

Franzefoss Eide manglet i 2021 oversikt over mange av de krav som er stilt i "Tillatelse til

virksomhet etter forurensningsloven for Franzefoss Gjenvinning AS, avd. Eide".

Avvik 2: Franzefoss Eide hadde ulovlige utslipp til luft i 2021

Dette er et avvik fra følgende krav gitt i regelverket

- Lov om vern mot forurensninger og om avfall (forurensningsloven) § 7 *plikt til å unngå forurensning*
- Tillatelse til virksomhet etter forurensningsloven for Franzefoss Gjenvinning AS, avd. Eide, datert 25.01.2006, sist endret 10.12.2021, *pkt 4.1.2 utslipp fra punktkilder*

Beskrivelse av krav

I forurensningsloven § 7, annet ledd heter det at "når det er fare for forurensning i strid med loven, eller vedtak i medhold av loven skal den ansvarlige for forurensning sørge for tiltak for å hindre at den inntreffer".

Virksomheten har krav til maksimale utslippskonsentrasjoner til luft for blant annet totalt organisk karbon (TOC), karbonmonoksid (CO) og Hydrogenfluorid (flussyre/HF). Kravene gjelder for ulike tidsintervaller (10 min, 30 min og 24 timer).

Observasjoner under tilsynet og vår vurdering

Gjennomgang av resultater fra kontinuerlige målere viser at Franzefoss Eide har hatt følgende brudd på utslippstillatelsen i 2021:

Komponent	Midlingstid	Utslippsgrense	Perioder i brudd	Prosent brudd
CO	24 timer	50 mg/Nm ³	111 av 336	32,9 %
CO	10 minutt*	150 mg/Nm ³	10474 av 47916	21,9 %
CO	30 minutt*	100 mg/Nm ³	3948 av 16079	24,6 %
TOC	24 timer	10 mg/Nm ³	43 av 336	12,6 %
TOC	30 minutt**	10 mg/Nm ³	2216 av 16079	13,8 %
TOC	30 minutt**	20 mg/Nm ³	1190 av 16079	7,4 %
HF	24 timer	1 mg/Nm ³	11 av 336	3,3 %

* Utslippene må ligge under 100 mg/Nm³ i 100 % av målingene, eller under 150 mg/Nm³ i 95 % målingene.

** Utslippene må ligge under 20 mg/Nm³ i 100 % av målingene, eller under 10 mg/Nm³ i 97 % av målingene.

Virksomheten har hatt ulovlige utslipp i svært lange perioder. Dette gjelder spesielt utslipp av karbonmonoksid (CO) der det i nesten fire måneder har hatt utslipp over det som er kravet til 24 timersmiddel, mens det for de kortere tidsintervallene på 10 og 30 minutter har vært brudd i over 20 prosent av tiden. Også for TOC har det vært ulovlige utslipp i ca. 10 prosent av tiden.

De ulovlige utslippene ble ikke oppdaget før virksomheten startet egenrapporteringen for 2021 i februar 2022.

Avvik 3: Mottakskontrollen ved Franzefoss Eide er ikke god nok

Dette er et avvik fra følgende krav gitt i regelverket

- Tillatelse til virksomhet etter forurensningsloven for Franzefoss Gjenvinning AS, avd. Eide, datert 25.01.2006, sist endret 10.12.2021, *pkt 9.2.1 Mottak av avfall*

Beskrivelse av krav

Virksomheter som mottar farlig avfall skal ha tilfredsstillende internkontrollsystemer, jf. pkt. 2.7 Internkontroll og internkontrollforskriften. Internkontrollen skal sikre at mottatt farlig avfall er deklarerert eller lovlig importert slik at den videre håndtering kan skje på en forsvarlig måte, jf. avfallsforskriften § 11-12 og § 11-13.

Ved mottak av avfall med usikkert/uavklart innhold skal det gjennomføres prøvetaking og analyse for å klarlegge avfallets sammensetning.

Observasjoner under tilsynet og vår vurdering

For Franzefoss Eide er det utarbeidet en mottaksprosedyre for oljeboringsavfall og oljeholdig avfallsvann, datert 15.03.22. I prosedyren er lagt inn at det skal vurderes forhold rundt mottak som kan gi grunnlag for utvidet prøve (gass/lukt) når avfallet kommer med båt (punkt 4). I punkt 11 heter det at det skal tas prøver av avfall fra tankbiler. Når det gjelder avfall som kommer på tanker er det ikke tilsvarende krav til vurdering eller prøvetaking (punkt 10).

Avfallet som ble antent på anlegget 2. desember 2021, ble levert på THSA-tanker. Denne typen tanker er ikke eksplisitt omtalt i mottaksprosedyren, der bare skipper eller ISO-tanker er nevnt. Selv om Franzefoss Eide normalt ikke mottar avfall på denne typen tanker ble det ikke gjort fysisk mottakskontroll eller andre vurderinger rundt avfallet.

For å flytte avfallet fra THSA-tankene til mottakskar i behandlingsanlegget ble det benyttet et eksternt firma. Avfallet ble pumpet fra tankene til en tankbil, og deretter fra tankbilen til mottakskaret. Operatørene fra det eksterne firmaet hadde ikke fått opplæring i den mottakskontrollen Franzefoss Eide har etablert. I etterkant er det kommet frem at avfallet fra noen av tankene hadde en svært særegen lukt uten at dette ble formidlet til noen på Franzefoss Eide.

Miljødirektoratet vurderer at mottakskontrollen på Franzefoss Eide ikke er god nok når det gjelder vurdering av mottatt avfall og sikring av at både egne ansatte og innleide som håndterer avfall på anlegget er kjent med de krav som stilles.

Avvik 4: Franzefoss Eide gjennomførte i 2021 ikke halvårlige tredjepartsmålinger slik det er krav om

Dette er et avvik fra følgende krav gitt i regelverket

- Tillatelse til virksomhet etter forurensningsloven for Franzefoss Gjenvinning AS, avd. Eide, datert 25.01.2006, sist endret 10.12.2021, *punkt 11.2 Utslippskontroll*

Beskrivelse av krav

Bedriften skal kontrollere og dokumentere utslippene til luft og vann ved å gjennomføre målinger. Målinger består av volumstrømsmåling, prøvetaking, analyse og beregning. Målinger skal utføres slik at de blir representative for virksomhetens faktiske utslipp, og skal blant annet omfatte:

- utslipp av komponenter som er regulert gjennom grenseverdier fastsatt i tabell 3.1, 3.2 og 4.1. i tillatelsen
- utslipp av komponenter som er regulert gjennom grenseverdier fastsatt i forskrift

Observasjoner under tilsynet og vår vurdering

I 2021 ble følgende målinger ikke gjennomført

- halvårlig tredjepartsmåling av PAH og prioriterte miljøgifter (vann)
- halvårlig tredjepartsmåling av Cd, Tl, Hg, Sb, As, Pb, Cr, Co, Cu, Mn, Ni, V og dioksin
- kontroll og analyser av utslipp fra oljeutskiller

Dette er målinger og analyser som virksomheten er pålagt å gjennomføre for å vurdere størrelsen på virksomhetens utslipp. Når slike målinger ikke gjennomføres, vet ikke virksomheten om utslippene har vært innenfor pålagte utslippsgrenser.

Avvik 5: Franzefoss Eide benyttet eksternt laboratorium uten akkreditering for analyser av PFAS

Dette er et avvik fra følgende krav gitt i regelverket

- Tillatelse til virksomhet etter forurensningsloven for Franzefoss Gjenvinning AS, avd. Eide, datert 25.01.2006, sist endret 10.12.2021, *punkt 11.3 kvalitetssikring av målingene*

Beskrivelse av krav

Bedriften er ansvarlig for at måleutstyr, metoder og gjennomføring av målingene er forsvarlig kvalitetssikret blant annet ved å bruke akkrediterte laboratorier / tjenester når volumstrømsmåling, prøvetaking og analyse utføres av eksterne. Tjenesteyter skal være akkreditert for den aktuelle tjenesten dersom slik tjenesteyter finnes.

Observasjoner under tilsynet og vår vurdering

Under tilsynet oppgav virksomheten at man i 2021 hadde benyttet Eurofins for analyser av PFAS. Dette laboratoriet er ikke akkreditert for denne typen analyser slik tillatelsen krever.

Avvik 6: Franzefoss Eide lagret i perioder for mye farlig avfall i 2021

Dette er et avvik fra følgende krav gitt i regelverket

- Tillatelse til virksomhet etter forurensningsloven for Franzefoss Gjenvinning AS, avd. Eide, datert 25.01.2006, sist endret 10.12.2021, *punkt 1 Tillatelsens ramme*

Beskrivelse av krav

Mengden farlig avfall på bedriftens område skal ikke på noe tidspunkt overstige 24 980 tonn, med unntak av perioden 10. desember 2021 til og med 10. desember 2022 hvor tillatt mengde er inntil 34 890 tonn.

Observasjoner under tilsynet og vår vurdering

I 2021 ble det i ukene 41, 42, 43, 44, 45 og 47 lagret for mye farlig avfall på området. Høyeste lagermengde ble registrert i uke 42 med 25633,6 tonn. Virksomheten oppgir at grunnen til den forhøyede lagermengden var at oljefraksjonen etter behandlingen ikke var beregnet inn i total mengde farlig avfall.

Etter 10. desember ble tillatt lagermengde økt til 34890 tonn. Denne utvidelsen gjelder ett år.

Varsel om tvangsmulkt for retting av avvik

Miljødirektoratet varsler herved at vi vil fatte vedtak om tvangsmulkt dersom vi ikke har mottatt en skriftlig tilbakemelding som bekrefter at avvik listet nedenfor er rettet innen 1. juni 2022.

Tvangsmulkten vil være følgende engangsbeløp:

- Avvik 1: 200 000 kr

Dere vil få et nytt brev med eventuelt vedtak. I vedtaket vil FRANZEFOSS GJENVINNING AS AVD EIDE få en ny frist på 3 uker til å sende oss en skriftlig tilbakemelding som bekrefter at avvik er rettet. Hvis vi ikke får denne tilbakemeldingen innen ny frist vil tvangsmulkten påløpe.

Tvangsmulkten vil bli gitt med hjemmel i forurensningsloven § 73.

Miljødirektoratets vurdering

Virksomheten hadde i 2021 omfattende avvik fra internkontrollforskriften og tillatelse til virksomhet etter forurensningsloven. For å sikre at virksomheten gjenoppretter forventet standard varsles en tvangsmulkt på kroner 200.00 som vil påløpe dersom avviket ikke rettes.

Dere har anledning til å kommentere

Dere har anledning til å kommentere dette varselet. Eventuelle kommentarer må sendes til Miljødirektoratet innen to uker etter at denne rapporten er mottatt.

Vedtak om gebyr

Miljødirektoratet vedtar at FRANZEFOSS GJENVINNING AS AVD EIDE må betale et gebyr på 35 000 kr for tilsynet. Dette tilsvarer sats 1 for tilsyn av inntil en dags varighet og er gitt på bakgrunn av medgått og forventet ressursbruk. Vedtaket er gitt med hjemmel i forurensningsforskriften § 39-7.

Dere vil få tilsendt en faktura fra Miljødirektoratet for innbetaling til statskassen.

Miljødirektoratet er pålagt å ta gebyr for tilsyn på forurensningsområdet. Gebyret skal dekke kostnader med forberedelser, gjennomføring og oppfølging av kontrollen. Vi viser til varsel om gebyr 16. mars 2022 og til forurensningsforskriftens kapittel 39 for ytterligere informasjon om innkreving av gebyr til statskassen.

Dere har rett til å klage

Vedtaket om gebyr kan påklages, jf. § 28 i forvaltningsloven. Eventuell klage bør være skriftlig begrunnet og sendes til Miljødirektoratet innen tre uker fra dette brevet ble mottatt. En eventuell klage vil ikke få oppsettende virkning, og gebyret som er fastsatt ovenfor må betales inn. Dersom vi tar klagen til følge, vil for mye innbetalt beløp bli refundert.

Del 3: Informasjon om tilsynet

Gjennomføring av tilsynet

Tilsynet er gjennomført for å kontrollere om gjeldende krav fastsatt i eller i medhold av forurensningsloven overholdes. Vår hjemmel til å føre tilsyn er forurensningsloven § 48. Rapporten gir ingen fullstendig tilstandsvurdering av FRANZEFOSS GJENVINNING AS AVD EIDE sitt miljøarbeid eller miljøstatus.

Tilsynet er en del av Miljødirektoratets risikobaserte tilsyn.

Fra Miljødirektoratet deltok

- Arnstein Flatlandsmo
- Linda Nordstrøm

Fra FRANZEFOSS GJENVINNING AS AVD EIDE deltok

- Anleggssjef Franzefoss gjenvinning, Eide
- Leder vannrens Franzefoss gjenvinning, Eide
- Mottaksansvarlig Franzefoss gjenvinning, Eide
- Regionleder Franzefoss AS
- Rådgiver ytre miljø, Franzefoss sentralt
- Anleggssjef Franzefoss gjenvinning, Husøya
- Driftsrådgiver Franzefoss gjenvinning, Husøya

Anlegg kontrollert

Følgende anlegg tilhørende FRANZEFOSS GJENVINNING AS AVD EIDE ble kontrollert under tilsynet:

- Franzefoss Gjenvinning, Eide, Øygarden

Tema kontrollert

Følgende tema ble kontrollert knyttet til Forurensende aktivitet:

- Internkontroll
- Tanklagring

- Utslipp til vann
- Måleprogram
- Utslipp til luft
- Behandling av farlig avfall

Regelverk

Tilsynet omfattet følgende regelverk:

- Tillatelse til virksomhet etter forurensningsloven for Franzefoss Gjenvinning AS, avd. Eide
- Lov om vern mot forurensninger og om avfall (forurensningsloven) med tilhørende forskrifter
- Forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter (Internkontrollforskriften)

Fremlagt dokumentasjon

Fremlagt dokumentasjon som ble benyttet for å verifisere faktiske forhold under tilsynet:

- Mottaksprosedyre oljeboringsavfall og oljeholdig avfallsvann
- Måleprogram 2021 anlegg Eide-Resoil
- Egenkontrollrapport Franzefoss Eide 2021
- Deklarasjonsskjema for farlig avfall: 301514260, 301514369, 301514384, 301514430 og 301514703
- Intern granskningsrapport etter brann 2.12.2022 (unntatt offentlighet)

Del 4: Annen informasjon

Andre forhold

I tillegg til området Franzefoss Eide disponerer, blir det også lagret noe avfall på CCB (Coast Center Base, Ågotnes) før det transporteres til Franzefoss Eide for behandling.

Dere har anledning til å kommentere på rapporten

Dere har anledning til å kommentere på faktiske feil i denne rapporten. Eventuelle kommentarer må sendes Miljødirektoratet innen to uker etter at rapporten er mottatt.

Rapporten vil være offentlig tilgjengelig

Denne rapporten vil være tilgjengelig for offentligheten via Miljødirektoratets postjournal på miljodirektoratet.no, i tråd med offentlighetsloven.

Hilsen
Miljødirektoratet

Dette dokumentet er elektronisk godkjent

Einar Knutsen
seksjonsleder

Arnstein Flatlandsmo
tilsynsleder

Kopi til:

- Statsforvaltaren i Vestland